herpy

GRODOR

Giant Monkey Frog

Phyllomedusa bicolor

Phyllomedusa bicolor är en av världens största trädgrodor: en lugn, vaxbelagd klättrare från Amazonas som går långsamt på grenar i stället för att hoppa. Den är nattaktiv, lever av insekter och kräver ett högt, luftigt terrarium med måttlig fuktighet, inte den blöta regnskogsluft som de flesta andra trädgrodor får.

Familj: Phyllomedusidae **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**9-12 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 2-4 cm
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Äggläggning	**På blad ovanför vatten**
Ägg per läggning	**600**
Kläckning	**7-14 dagar** vid 24 °C
Larvtid	**80-100 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phyllomedusa bicolor är en kraftig, limegrön lövgroda med vit till gräddgul buk. Läppar, bröst och framben har få vita fläckar med mörk kant, och fläckarna blir tätare på flankerna och baklåren. Fingrarna är genomskinligt bruna med stora, gröna häftskivor, och bakom varje öga sitter en tydlig körtelvall. Iris är mörkgrå. Honorna blir 11-12 cm och hanarna 9-10 cm från nos till kloak, och honorna är tyngre och rundare. Enstaka bestånd blir upp till 15 cm.

Grodan går i stället för att hoppa. Den klättrar långsamt och försiktigt, hand över hand, och kan sitta orörlig på en gren eller ovanpå ett blad, även på dagen. Huden är täckt av ett tunt lager vaxartade lipider, som den själv smetar ut med bakbenen och som skyddar mot uttorkning och starkt ljus. Det är därför arten tål långt mer sol och torra perioder än andra lövgrodor.

Huden innehåller dessutom bioaktiva peptider, bland annat opioida ämnen som dermorfin och deltorfiner, som är ett kemiskt försvar. Sekretet används i vissa ritualer i Amazonas och kan ge kraftiga kroppsliga reaktioner när det kommer in i blodet, till exempel genom brännsår. Vid normal hantering av djuret är skador inte dokumenterade, men man bör undvika att hantera grodan, och händerna tvättas efteråt. Giftet kommer från grodans egna körtlar och inte från födan, och det är inte dokumenterat om djur i fångenskap har ett svagare sekret.

Arten beskrevs 1772 av Pieter Boddaert som *Rana bicolor*. Den hörde länge till familjen Hylidae och räknas nu till Phyllomedusidae. Det finns inga kända färgvarianter, men mängden fläckar varierar från djur till djur. Hanarna får parningsvårtor under yngeltiden. Arten blir minst 10 år och sannolikt 15 år eller mer.

Utbredning och livsmiljö

Phyllomedusa bicolor lever i Amazonasbassängen och de omgivande låglandet: i norra och västra Brasilien, sydöstra Colombia (Amazonas), norra Bolivia, södra och östra Peru och delar av Venezuela. Den finns också i Guyana, Surinam och Franska Guyana, och det finns ett isolerat bestånd i cerrado i delstaten Maranhão i östra Brasilien.

Utbredningen är stor och sammanhängande, och arten är vanlig inom sitt område.

> **Naturlig utbredning:** Brasilien, Colombia, Bolivia, Peru, Venezuela, Guyana, Surinam och Franska Guyana.

LIVSMILJÖ

Grodan lever i regnskogens övre och mellersta skikt och i galleriskog längs vattendrag, där den sitter på blad, bark och grenar på alla höjder. Den håller till nära vattendrag, dammar och annat stillastående vatten, eftersom äggen måste läggas över vattnet. Till skillnad från många andra trädgrodor sitter den ofta öppet och högt upp, där det är sol och mycket luftrörelse.

Klimatet är varmt och fuktigt med en tydlig regntid, och leken är som mest intensiv under regntiden. Hanarna ropar från träden, särskilt i samband med kraftiga regnskurar och tryckförändringar. Dygnet är varmt på dagen och något svalare på natten. Det är just växlingen mellan en torr period och en plötslig regntid som får grodorna att leka i fångenskap.

Skötsel

TERRARIET

Grodan använder höjden och ska ha ett högt, väl ventilerat terrarium. För två vuxna djur, en hane och en hona, är 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd) minimum, och högre är bättre. Varje extra vuxen groda kräver 40-75 liter mer, och en grupp på fem vuxna ska ha minst 90 × 45 × 90 cm, ofta i ett specialbyggt terrarium. Nät eller stora ventilationsytor i sidorna och toppen är viktigt, eftersom stillastående luft är en risk för en groda som i naturen sitter högt i kronorna. Ungdjur under 4-5 cm ska däremot ha ett mindre terrarium med begränsad ventilation, eftersom de tål torka sämre än de vuxna.

Inred med många vågräta och sneda grenar på olika höjder så att grodan kan klättra, och med breda, kraftiga blad, till exempel pothos, philodendron eller heliconia, som den kan sitta på. Grenarna ska vara tillräckligt tjocka för att grodan ska kunna gripa dem säkert. Som botten fungerar en bioaktiv uppbyggnad: dräneringslager av lerkulor, en barriär, en fuktbevarande jordblandning, ett lager sphagnum och lövlager överst, med hoppstjärtar och gråsuggor som städpatrull. För ungdjur och karantän kan fuktigt hushållspapper användas. Rengör med varmt vatten och utan rengöringsmedel.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Karantän och hygien

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 22-27 °C i terrariet, och omkring 24 °C är idealiskt. På natten får temperaturen sjunka till 18-22 °C, och ett fall på några grader är bra. En liten varm plats på en gren får gärna nå omkring 29 °C, men temperaturen får inte komma över 30 °C, eftersom värme är farlig för arten. Mät med en digital termometer på flera höjder samt en infraröd termometer vid den varmaste platsen.

Värme är den största risken. Placera inte terrariet i sol bakom glas, där temperaturen stiger snabbt. De flesta bostadsrum kräver bara extra värme under vinterhalvåret, till exempel från en värmelampa eller en värmematta, styrd av en termostat och alltid utom räckhåll så att grodan inte kan bränna sig. Vintervila är inte dokumenterad som nödvändig, men en sval, torrare period med kortare dagar används för att stimulera yngel (se Avel).

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara måttlig och inte tropiskt blöt. Vuxna djur trivs vid 50-60 %, och 40-70 % tolereras. Under 40 % finns risk för uttorkning, och över 70 % under längre tid kan ge luftvägsinfektioner. Ungdjur behöver högre fuktighet och ett slutet terrarium, och de bör hållas vid 70 % eller mer tills de är omkring 4-5 cm.

Spruta lätt på kvällen med ljummet vatten så att fuktigheten stiger till 60-70 %, och låt terrariet torka upp under dagen. Det får inte stå vatten på bladen hela dagen. Ett regnsystem eller en dimmaskin kan ställas in att köra på natten. Många djur tycker inte om direkt sprutning, så träffa bladen och väggarna mer än grodan. Håll koll på en hygrometer, och se till att luften alltid är i rörelse.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ fram en stor, men låg vattenskål på botten så att grodan kan lägga sig och ta upp vatten. Vattendjupet ska vara 2-4 cm och aldrig så djupt att en liten groda inte kan sitta med huvud och överkropp ovanför vattnet. Arten är ingen bra simmare, och skålen ska ha en lätt ramp upp, till exempel sten eller en gren. Byt vattnet varje dag.

Amfibier tar upp vatten och ämnen genom huden. Använd därför regnvatten, osmosvatten med tillsatta mineraler eller avklorerat kranvatten, och undvik tvål, rengöringsmedel och kemikalier på händer och redskap. För yngel ska det finnas en djupare vattendel eller ett akvarium under de grenar där äggen läggs (se Avel).

LJUS OCH UVB

Växterna och dygnsrytmen är det viktigaste. Använd en LED-lampa eller ett rör som lämpar sig för växter, 12 timmar om dagen och mörker på natten. Grodan är nattaktiv, men sitter ofta öppet på dagen och tål ljus mycket bättre än andra trädgrodor.

Det finns ingen dokumentation för att *P. bicolor* behöver UVB, men svagt UVB i ena änden av terrariet ger sannolikt ingen skada, eftersom arten sitter öppet i naturen. Använd i så fall en låg dos, och erbjud alltid skugga och blad att gömma sig bakom. Varma spotlampor ska användas med försiktighet, eftersom de både höjer temperaturen och torkar ut luften.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Grodan är en nattaktiv jägare som ligger på lur och tar levande insekter som rör sig. Vuxna djur får syrsor i lämplig storlek (3-5 veckor gamla), dubia-kackerlackor, silkesmaskar, hornmaskar och vaxmalslarver. Till nyss förvandlade ungdjur passar *Drosophila hydei* eller bananflugor och 3-4 mm syrsor. Insekterna ska vara mindre än avståndet mellan grodans ögon, och för stora byten kan ge kloakframfall.

Ge vuxna djur föda 2-3 gånger i veckan och ungdjur oftare, varannan dag. Insekterna pudras växelvis med kalk med D3-vitamin och ett multivitamin, och foderdjuren utfodras väl i förväg. Grodan kan med tiden lära sig att ta föda från en pincett. Stora vuxna tar små nakna musungar, men de är onödiga och bör högst ges sällan.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

P. bicolor är en lugn groda som kan sitta stilla i timmar, och den blir sällan stressad av dagsljus. Den bör ändå inte hanteras mer än nödvändigt: huden är tunn och genomsläpplig, och hudsekretet är bioaktivt, så händerna tvättas efteråt. Måste grodan flyttas, närma dig från sidan med en fuktad, ren hand eller en plastmugg.

Arten kan hållas parvis eller i en liten grupp med flera honor, så länge terrariet är tillräckligt stort. Hanar får inte hållas ihop, eftersom de kämpar om revir och honor. Det enda undantaget är vid ett försök att få dem att leka, då man måste hålla utkik efter skador. Hanarna ropar högt, särskilt i samband med tryckförändringar och regn.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen är svåra att skilja åt som ungdjur. Det tar vanligtvis 12-18 månader innan skillnaderna är tydliga. Honorna är större och rundare, upp till 11-12 cm, medan hanarna blir 9-10 cm. Hanarna får parningsknölar under lekperioden och ropar högt. Ålder vid könsmognad är inte dokumenterad. Eftersom könet är svårt att avgöra bör man skaffa flera djur om man vill ha ett par.

PARNING

Arten leker bara i fångenskap om det skapas en tydlig årsrytm. Ge en torr period på ungefär en till två månader med mindre sprutning, något svalare nätter och färre utfodringar, och följ den av en plötslig, kraftig regntid: massiv sprutning, regnsystem och mer fukt i flera veckor. Hanar som är redo sitter öppet och ropar högt. Hanen går ner till honan och klättrar upp på hennes rygg i amplexus. Hanar kämpar om honan med huvudet och bakbenen, så håll utkik efter skador.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger äggen i en gelémassa i ett bo av hopvikta blad över vattnet, i naturen omkring 70 cm upp och i terrariet ofta omkring 30 cm. Det blir omkring 600 klara ägg per kull. Hanen hjälper till att samla ihop bladen. Det finns ingen dokumenterad vård av äggen utöver det.

Se till att det finns stora, starka blad över en vattendel eller ett akvarium med lågt vattenstånd. När äggen kläcks faller grodynglen i vattnet. Grodynglen är fritt simmande och ska ha en tillräckligt stor, filtrerad vattendel eller ett separat akvarium (till exempel 40-75 liter för upp till 30 grodyngel). Håll vattnet vid ungefär 24 °C, byt 25-30 % varje vecka och mer för stora grodyngel. Mata med algtabletter, fiskflingor och blad, till exempel maskrosblad.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Äggen kläcks efter cirka 7-14 dagar, beroende på temperaturen. Tas bladet med äggen ut, läggs det i en sluten låda över lite vatten vid omkring 24 °C, så att äggen inte ligger helt under vatten. Grodynglen genomgår metamorfos efter cirka 80-100 dagar.

När frambenen kommer ska grodynglen flyttas till grunt vatten, 1-2 cm, med ett lutande blad eller en gren så att de kan komma upp på land. När svansen har dragits in flyttas ungarna till ett litet, fuktigt terrarium med hushållspapper eller sphagnum.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyss förvandlade ungdjuren är små och känsliga. Håll dem i en liten, fuktig behållare med hushållspapper eller sphagnum, gömställen och små grenar, och spruta dagligen. Ge 2-3 bananflugor eller *Drosophila hydei* vid första målet, och mata varannan dag. Ge inte för många flugor på en gång, och erbjud små syrsor (3-4 mm) först efter en till två veckor, eftersom för stora byten kan ge kloakframfall.

Ungdjuren bör hållas fuktigt och inte för ventilerat tills de är 4-5 cm. Därefter flyttas de till ett mer ventilerat terrarium. Grupper av samma storlek kan hållas tillsammans i några veckor.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig när temperatur och fuktighet är rätt. De typiska problemen är:

- För låg fuktighet under 40 %, som ger uttorkning, särskilt hos ungdjur.
- För hög fuktighet och stillastående luft, som ger luftvägsinfektioner.
- Temperaturer över 30 °C, som kan vara livsfarliga.
- Nosskrapsår i för små terrarier eller efter transport. De behandlas enligt veterinärens anvisning.
- Kloakframfall hos ungdjur som får för stora eller för många foderdjur.
- Lungmask (*Rhabdias*) och andra rundmaskar, som främst ses hos vildfångade djur och ska behandlas av en veterinär. Ivermektin på huden har visat sig vara dödligt för besläktade trädgrodor, så använd aldrig medicin utan veterinärens råd.

Vildfångade djur är ofta stressade och har parasiter. Köp uppfödda djur om det är möjligt. Ett friskt djur är fylligt, har klara ögon och ett bra grepp. Sök veterinär med erfarenhet av amfibier om grodan tappar vikt, slutar äta eller blir slapp.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/grodor/phyllomedusa-bicolor